

Eesti Punane Rist Vabadussõjas

EPR Võru komitee haigemaja palatis. Foto: Johannes Niilus. EFA 4-674

Vabadussõda oli moodne sõda, mis haaras kogu ühiskonna, ning nõnda oli seal ühiskondlikel organisatsioonidel suur roll sõjaväe toetamisel. Neist Kaitseliit on üldtuntud, „Ühistööst” on vähemalt omal ajal ilmunud mälestusi ja uurimusi, kuid vast vähim teatud on Eesti Punase Risti (EPR) osast sõjas.¹ EPR sünnipäevaks sai Eesti Vabariigi esimene aastapäev – 24. veebruar 1919. Rahvusvaheline Punane Rist asutati 1863. aastal haavatud ja haigete sõdurite eest hoolitsemiseks ning seda tegi ka EPR Vabadussõjas. Üle kogu maa asutatud kohalikud komiteed avasid terve rea haigemaju, mis andsid tõhusat toetust sõjaväe sanitaarteenistusele ja raviasutustele.² EPR tegevusvaldkond oli aga märksa laiem, millest nimetame siin ainult mõned märksõnad: haigete ja haavatute transport, toitluspunktid, saunarong, matmisosakond, Haapsalu muda- ja vesiravila, sõdurite kodud, lastekodud, õdede kool jm. Kõigest sellest ainult põgusagi ülevaate andmine nõuaks omaette teemakäsitlust. Fotodokumente selle kohta on tänaseks Filmiarhiivis üpris vähe, kuid samas on need mitmekesised ja kajastavad EPR tegevuse erinevaid valdkondi.

Tiit Noormets

¹ Vaata selle kohta: Eesti Punane Rist 1919–1929, Tallinn 1929; samuti B. Voogas. Esmaabi ja tervishoid, Tallinn, 1938.

² Eesti vabaduse sõda XI. 1918 – II. 1920. Terwishoidline osa, Tallinn, 1921, lk. 11.

EPR Võru komitee haigemaja asus linnakooli hoones. Foto: Johannes Niilus. EFA 4-3476

EPR Haapsalu haigemaja ravikabinet. EFA 3-1512

EPR ortopeedia kabinet. Foto: Parikas. EFA 0-52422

EPR evakatsioonipunkt haavatute ja haigete transpordiks Tallinnas. Foto: Parikas. EFA 0-52405

EPR evakuatsioonipunkt Tallinnas. Foto: Parikas. EFA 0-52406

EPR toitluspunkt Tallinnas. EFA 0-66688

EPR sanitaarrong. EFA 3-3017

EPR sanitaarvagunis. Foto: Parikas. EFA 0-39005

EPR saunarong. Foto: Parikas. EFA 0-52416

EPR saunarongi pesemisvaguinis. Foto: Parikas. EFA 0-52417

EPR saunarongi küttevagon. EFA 3-3104

Juba pärast sõda – tankil on kirjas „Annetage Eesti Punasele Ristile”. EFA 3-1007